



Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 112/21
Luxembourg, 22. juuni 2021

Kohtuotsus (kohtuasi C-872/19)
Venezuela vs. nõukogu

Venezuelal on õigus esitada hagi määruse peale, millega tema suhtes kehtestatakse piiravad meetmed

Euroopa Kohus tühistas Üldkohtu vastupidise otsuse ja suunas kohtuasja tagasi Üldkohtusse tühistamishagi kohta sisulise otsuse tegemiseks

Inimõiguste, õigusriigi ja demokraatia olukorra halvenemist arvestades võttis Euroopa Liidu Nõukogu 2017. aastal Venezuela suhtes piiravad meetmed. Määruse 2017/2063¹ artiklites 2, 3, 6 ja 7 oli muu hulgas ette nähtud keeld müüa või tarnida füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venezuelas sõjavarustust ja sellega seotud tehnoloogiat, mida võidakse kasutada siserepressioonideks, ning keeld osutada neile füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele Venezuelas teatavaid tehnilisi, vahendus- või finantsteenuseid, mis on seotud sõjavarustuse tarnimisega.

Venezuela esitas 6. veebruaril 2018 hagiavalduse määruse 2017/2063 tühistamiseks teda puudutavas osas. Seejärel muutis ta oma hagiavaldust nii, et see hõlmaks ka otsust 2018/1656 ja rakendusmäärust 2018/1653² – akte, millega nõukogu pikendas piiravaid meetmeid. Euroopa Liidu Üldkohus jättis 20. septembri 2019. aasta kohtuotsusega hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata põhjendusel, et vaidlusalused sätted ei puuduta Venezuela õiguslikku olukorda otseselt.³

Euroopa Kohus, kellele Venezuela esitas apellatsioonkaebuse, võttis seisukoha ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud vastuvõetavuse kriteeriumide kohaldamise kohta seoses tühistamishagiga, millega kolmas riik on vaidlustanud piiravad meetmed, mille nõukogu on võtnud seoses olukorraga selles riigis. Ta tühistas Üldkohtu otsuse osas, millega Üldkohus tunnistas vastuvõetamatuks Venezuela hagi, milles paluti tühistada määruse 2017/2063 artiklid 2, 3, 6 ja 7, ning suunas kohtuasja tagasi Üldkohtusse sisulise otsuse tegemiseks.

Euroopa Kohtu hinnang

Kõigepealt märkis Euroopa Kohus, et kuna Venezuela apellatsioonkaebus ei puuduta vaidlustatud kohtuotsuse seda osa, milles jäeti vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata selle kolmanda riigi hagi rakendusmääruse 2018/1653 ja otsuse 2018/1656 tühistamiseks, siis on Üldkohus teinud selles küsimuses lõpliku otsuse. Euroopa Kohus tuletas seejärel meelde, et ta võib väljakujunenud kohtupraktika kohaselt teha vajaduse korral omal algatusel otsuse avalikul huvil põhineva väite kohta, et on rikutud ELTL artiklis 263 sätestatud vastuvõetavuse tingimusi.

Käesolevas asjas **tõstatas ta omal algatusel küsimuse, kas Venezuelat saab pidada „juriidiliseks isikuks“ ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.** Ta märkis sellega seoses, et nimetatud sättest ei tulene, et teatud juriidiliste isikute kategooriad ei saa kasutada selles artiklis

¹ Nõukogu 13. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2063 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Venezuelas (ELT 2017, L 295, lk 21).

² Nõukogu 6. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1656, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/2074 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Venezuelas (ELT 2018, L 276, lk 10), ja nõukogu 6. novembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1653, millega rakendatakse määrust (EL) 2017/2063 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Venezuelas (ELT 2018, L 276, lk 1).

³ 20. septembri 2019. aasta kohtuotsus Venezuela vs. Nõukogu, [T-65/18](#).

ette nähtud tühistamishagi esitamise võimalust. Lisaks ei nähtu ka tema varasemast kohtupraktikast, et ETL artikli 263 neljandas lõigus kasutatud mõistet „juriidiline isik“ tuleks tõlgendada kitsalt. Euroopa Kohus rõhutas seejärel, et põhimõte, mille kohaselt liit rajaneb eelkõige sellisel väärtusel nagu õigusriik, ilmneb nii ELL artiklist 2 kui ka ELL artiklist 21, millele viitab ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP) puudutav ELL artikkel 23. Seetõttu leidis ta, et koostoimes tõhusa kohtuliku kontrolli ja õigusriigi põhimõtetega **peab ETL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt olema kolmandal riigil õigus esitada hagi „juriidilise isikuna“ ETL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kui muud selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud.** Ta täpsustas selles küsimuses, et liidu kohustus tagada õigusriigi põhimõtete järgimine ei sõltu vastastikkuse tingimusest. Järelikult tuleb Venezuelat kui rahvusvahelise juriidilise isiku staatusega riiki pidada „juriidiliseks isikuks“ ETL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

Seejärel otsustas Euroopa Kohus, et **Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et kõnealused piiravad meetmed ei mõjuta otseselt Venezuela õiguslikku olukorda.** Sellega seoses märkis Euroopa Kohus, et kõnealused piiravad meetmed on võetud Venezuela suhtes. Kui keelata liidu ettevõtjatel teatavate tehingute tegemine, siis keelab see ka Venezuelal nende ettevõtjatega kõnealuste tehingute tegemise. Määruse 2017/2063 jõustumise tagajärjel kohaldati kohe ja automaatselt artiklites 2, 3, 6 ja 7 ette nähtud keelde, mis takistavad Venezuelal paljusid kaupu ja teenuseid hankida. Euroopa Kohus järeldas sellest, et need sätted mõjutavad otseselt selle riigi õiguslikku olukorda. Seoses sellega märkis ta, et ei ole vaja eristada seda, kas nimetatud riigi äritehingud on seotud haldusülesannetega (*iure gestionis*) või avaliku võimu teostamisega (*iure imperii*). Samuti tõdes ta, et seejuures ei ole tähtsust asjaolul, et kõnealused piiravad meetmed ei kujuta endast Venezuelale absoluutset takistust kaupade ja teenuste hankimisele.

Seejärel **tegi Euroopa Kohus sisulise otsuse teiste vastuvõetamatuse aluste kohta, mis nõukogu esialgu Üldkohtus esitas.** Seoses vastuvõetamatuse alusega, mille kohaselt puudub Venezuelal põhjendatud huvi, märkis Euroopa Kohus, et kuna määruse 2017/2063 artiklites 2, 3, 6 ja 7 sätestatud keelud võivad kahjustada Venezuela huve, eelkõige majanduslikke huve, võib nende tühistamine iseenesest talle kasu tuua. Seoses vastuvõetamatuse alusega, mille kohaselt ei puuduta vaidlusalused sätted Venezuelat otseselt, leidis Euroopa Kohus, et kõnealustes määruse 2017/2063 artiklites ette nähtud keeldude kohaldamine ei jäta nende rakendamise eest vastutavatele adressaatidele kaalutusõigust ega vaja rakendusmeetmeid. Kuna Euroopa Kohus oli juba tõdenud, et need sätted mõjutavad Venezuela õiguslikku olukorda, lükkas Euroopa Kohus selle vastuvõetamatuse aluse tagasi.

Lõpuks märkis Euroopa Kohus, et **määrus 2017/2063 on „halduse üldakt“ ETL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses. Kuna Venezuela vaidlustatud määruse artiklid ei vaja ka rakendusmeetmeid, järeldas Euroopa Kohus, et sellel kolmandal riigil on tõepoolest õigus nimetatud sätte alusel nende artiklite peale hagi esitada, ilma et ta peaks tõendama, et need artiklid teda isiklikult puudutavad.**

MÄRKUS: Euroopa Kohtule võib esitada õigusküsimustega piirduva apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse või määruse peale. Üldjuhul ei ole apellatsioonkaebusel peatavat toime. Kui apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu lahendi. Kui menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Vastasel juhul suunab ta asja tagasi Üldkohtusse, kes on seotud Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses tehtud otsusega.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [tervikekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.